

Особливості викладання української / російської мов як іноземних на «англійському проекті» у ВНЗ України

Жогіна І.В.

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

e-mail: zhogina@yandex.ua

Останнім часом в університетах України набуває популярності навчання іноземних студентів англійською мовою. Сутність так званого «англійського проекту» полягає у тому, що, починаючи з першого курсу, англійською мовою викладаються усі предмети. Студенти-іноземці досить жваво прийняли це нововведення, оскільки, на їхній погляд, це, по-перше, економить гроші та час, витрачені для навчання на підготовчому відділенні, а, по-друге, вони позбавляються від необхідності вивчати мови соціокультурного оточення – українську або російську. Проте реальність виявилася іншою: на «англійському проекті» так само, як і для студентів-іноземців, що навчаються українською або російською мовами, існують години для вивчення мови, ба більше – на останньому курсі на студентів чекає державний екзамen з іноземної мови. Крім того, у групах, які формуються за спеціальностями, можуть опинитися разом дві категорії студентів-іноземців: ті, що закінчили ПО, та такі, що приїхали до України без знання жодної з мов спілкування у нашій країні.

Викладачі української та російської мов як іноземних Національного авіаційного університету вже не перший рік вирішують проблеми мовної підготовки іноземних студентів на «англійському проекті». Особливої уваги набувають групи, які складаються зі студентів-іноземців із «нульовим» знанням української/російської мов. Фактично такі групи працюють за програмою підготовчого відділення, і, обмежений кількістю годин, яка суттєво відрізняється від обсягу годин першого року навчання, викладач може покладатися лише на власний досвід та на бажання своїх студентів якомога швидше досягти потрібного результату. Зауважимо, що, як правило, такі групи виходять на останній рік навчання з досить прийнятним рівнем знання мови.

Перед викладачем, на наш погляд, має стояти таке головне завдання - заохочення (мотивування) студентів до вивчення іноземної мови. Багато уваги має приділятися самостійній роботі, у тому числі і під час канікул. Виправданим є і широке використання інтерактивних методів навчання (робота в парах, ігри, квести, бесіди, підготовка презентації та їхнє обговорення).

Найбільш проблематичною є ситуація, коли в межах однієї групи навчаються студенти-іноземці, які закінчили ПО, та студенти-«нульовики». У такому випадку, на наш погляд, у програші залишаються як перші, так і другі. Викладач вимушений обрати одну зі стратегій: або працювати з обома підгрупами разом, або розділити їх. У першому випадку кількість годин зберігається, але викладачеві треба бути неабияким майстром своєї справи, диригентом, який зможе керувати водночас двома такими різними категоріями студентів. Якщо викладач не має достатнього досвіду, студенти, що володіють мовою, зупиняться у своєму мовному розвитку, а ті, що не володіють, здобудуть лише найелементарніші знання, яких подекуди не вистачатиме для комунікації. У другому випадку кількість годин зменшується вдвічі для кожної категорії студентів, проте навчальний процес набуває ознаки постійного та безперервного. Звичайно, що й вимоги до студентів однієї групи стають різними. Викладачеві варто не лише мотивувати студентів та розраховувати лише на їхню свідомість, а й детально розробляти кожний урок, готувати завдання для самостійної роботи, створювати пакети контрольних, модульних, залікових та екзаменаційних робіт.

Звичайно, вирішення проблеми вбачається у збільшенні кількості студентів, незалежно від рівня знання української/російської мов для формування повноцінних мовних груп, та збільшенні кількості годин на вивчення мови для студентів-іноземців 1-5 курсів. Проте робота з такими змішаними, «складними» групами дає викладачеві можливість підвищити свою кваліфікацію та набути неоціненного досвіду.